ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 2ας Ιουνίου 2005 *

Στην υπόθεση C-394/02,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, ασκηθείσα στις 8 Νοεμβρίου 2002,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. Nolin και Μ. Κωνσταντινίδη, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπουμένης από τον Π. Μυλωνόπουλο και τις Δ. Τσαγκαράκη και Σ. Χαλά, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič και E. Levits, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 8ης Δεκεμβρίου 2004,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Ελληνική Δημοκρατία, με την ανάθεση από τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (στο εξής: ΔΕΗ) της συμβάσεως για την κατασκευή συστήματος ταινιοδρόμων στον ατμοηλεκτρικό σταθμό Μεγαλόπολης με διαδικασία διαπραγματεύσεως χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 93/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των

τηλεπικοινωνιών (ΕΕ L 199, σ. 84), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998 (ΕΕ L 101, σ. 1, στο εξής: οδηγία 93/38), και, ειδικότερα, από τα άρθρα 20 επ. της εν λόγω οδηγίας.

Το νομικό πλαίσιο

2 Κατά το άρθρο 15 της οδηγίας 93/38, «οι συμβάσεις [...] έργων [...] συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των τίτλων III, IV και V».

3 Το άρθρο 20, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας προβλέπει ότι «[ο]ι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιλέγουν οποιαδήποτε από τις διαδικασίες που περιγράφονται στο άρθρο 1, σημείο 7 [ήτοι την ανοικτή διαδικασία, την κλειστή διαδικασία ή τη διαδικασία με διαπραγμάτευση], εφόσον, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2, έχει προκηρυχθεί διαγωνισμός σύμφωνα με το άρθρο 21».

4 Κατά την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 20,

«[ο]ι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν διαδικασία χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού [...]:

[...]

γ) όταν, για λόγους τεχνικής [...] ιδιομορφίας [...], η εκτέλεση της σύμβασης μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο [...] εργολήπτη [...]·

δ) στο βαθμό που είναι [αναγκαίο], εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλομένης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τον αναθέτοντα φορέα, οι προθεσμίες της κλειστής ή της ανοικτής διαδικασίας δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν·

[...]»

5 Το άρθρο 21, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/38 ορίζει τον τρόπο με τον οποίο προκηρύσσεται ο διαγωνισμός, ήτοι, ουσιαστικά, με τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* προκηρύξεως συντασσομένης σύμφωνα με τα υποδείγματα που περιέχονται στα παραρτήματα της ίδιας οδηγίας.

Τα πραγματικά περιστατικά και η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

6 Τον Οκτώβριο του 1997, η ΔΕΗ, ενόψει διαδικασίας μελέτης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά την έννοια της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40), υπέβαλε στην αρμόδια αρχή, δηλαδή στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχέδιο που αφορούσε την εγκατάσταση συστήματος αποθειώσεως, σταθεροποιήσεως,

μεταφοράς και αποθέσεως των στερεών παραπροϊόντων του ατμοηλεκτρικού σταθμού της Μεγαλόπολης.

7 Με αποφάσεις της 29ης Οκτωβρίου 1998 και της 30ής Δεκεμβρίου 1999, το εν λόγω υπουργείο ενέκρινε το σχέδιο αυτό, επιβάλλοντας συγχρόνως στη ΔΕΗ την υποχρέωση, αφενός, να υποβάλει εντός εννέα μηνών, ήτοι έως τον Σεπτέμβριο του 2000, αίτηση για τη χορήγηση οριστικής άδειας διαθέσεως των στερεών αποβλήτων του σταθμού και, αφετέρου, να εγκαταστήσει εντός δώδεκα μηνών, ήτοι έως τον Δεκέμβριο του 2000, σύστημα ταινιοδρόμων για τη μεταφορά της τέφρας από τον εν λόγω σταθμό στο ορυχείο Θωκνείας προς κατεργασία της.

8 Λαμβανομένων υπόψη των προθεσμιών αυτών, η ΔΕΗ αποφάσισε, στις 27 Ιουλίου 1999, να κινήσει διαδικασία αναθέσεως με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού και κάλεσε την κοινοπραξία Koch/ΜΕΤΚΑ καθώς και την επιχείρηση Dosco Overseas Engineering Ltd (στο εξής: επιχείρηση Dosco) να υποβάλουν τις προσφορές τους.

9 Στις 18 Ιανουαρίου 2000, η τελευταία αυτή επιχείρηση δήλωσε ότι δεν επιθυμούσε να μετάσχει στην εν λόγω διαδικασία.

10 Στις 29 Αυγούστου 2000, κατόπιν πολύμηνων διαπραγματεύσεων, η ΔΕΗ ανέθεσε την κατασκευή του συστήματος ταινιοδρόμων για τη μεταφορά της τέφρας από τον ατμοηλεκτρικό σταθμό της Μεγαλόπολης στο ορυχείο Θωκνείας (στο εξής: επίδικη σύμβαση) στην κοινοπραξία Koch/ΜΕΤΚΑ.

11 Αφού προηγουμένως κάλεσε την Ελληνική Δημοκρατία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 21 Δεκεμβρίου 2001, αιτιολογημένη

γνώμη με την οποία διαπίστωσε ότι η επίδικη σύμβαση έπρεπε να είχε αποτελέσει αντικείμενο δημοσιεύσεως προκηρύξεως διαγωνισμού στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σύμφωνα με την οδηγία 93/38. Κατά συνέπεια, κάλεσε το κράτος μέλος αυτό να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της. Η Επιτροπή, μη ικανοποιηθείσα από την απάντηση που έδωσαν οι ελληνικές αρχές με επιστολή της 3ης Απριλίου 2002, αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επί του παραδεκτού

12 Η Ελληνική Κυβέρνηση προβάλλει τέσσερις λόγους απαραδέκτου αντλούμενους, αντιστοίχως, από την έλλειψη εννόμου συμφέροντος της Επιτροπής, τη μη ύπαρξη αντικειμένου της προσφυγής, την ασάφεια της αιτιολογημένης γνώμης και την κατάχρηση διαδικασίας.

Επί της ελλείψεως εννόμου συμφέροντος της Επιτροπής

13 Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η Επιτροπή δεν είχε έννομο συμφέρον να κινήσει διαδικασία λόγω παραβάσεως, καθόσον, κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας συμμορφώσεως προς την αιτιολογημένη γνώμη, η υποτιθέμενη παράβαση του κοινοτικού δικαίου είχε ολοσχερώς ή, τουλάχιστον, σε μεγάλο βαθμό συντελεσθεί.

14 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της ασκήσεως των εκ του άρθρου 226 ΕΚ αρμοδιοτήτων της, δεν υποχρεούται να αποδεικνύει την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος (βλ. αποφάσεις της 4ης Απριλίου 1974, 167/73, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή τόμος 1974, σ. 179, σκέψη 15, και της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Συλλογή 2003, σ. I-3609, σκέψη 29).

15 Πράγματι, αποστολή της Επιτροπής είναι να μεριμνά αυτεπαγγέλτως και προς το γενικό συμφέρον για την εκ μέρους των κρατών μελών εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και για την αναγνώριση της υπάρξεως τυχόν παραβάσεων των εξ αυτού απορρεουσών υποχρεώσεων, με σκοπό την παύση τους (βλ. προμνησθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 15, και Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 29 καθώς και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

16 Συνεπώς, σκοπός του άρθρου 226 ΕΚ δεν είναι η προστασία των δικαιωμάτων του ίδιου του θεσμικού οργάνου. Στο όργανο και μόνον εναπόκειται να αποφασίσει κατά πόσον είναι σκόπιμη η κίνηση διαδικασίας διαπιστώσεως παραβάσεως και να καθορίσει, ενδεχομένως, την ενέργεια ή την παράβαση λόγω της οποίας πρέπει να κινηθεί η διαδικασία αυτή (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις της 11ης Αυγούστου 1995, C-431/92, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1995, σ. I-2189, σκέψη 22, της 5ης Νοεμβρίου 2002, C-476/98, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2002, σ. I-9855, σκέψη 38, και προμνησθείσα απόφαση της 10ης Απριλίου 2003, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 30).

Επί της ελλείψεως αντικειμένου της προσφυγής

17 Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προσφυγή στερείται αντικειμένου, καθόσον, κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, η επίδικη σύμβαση έργου που συνήφθη μεταξύ της ΔΕΗ και της κοινοπραξίας Koch/ΜΕΤΚΑ είχε παραγάγει σχεδόν όλα τα αποτελέσματά της.

Κατά την ημερομηνία αυτή, τα συναφή έργα είχαν εκτελεστεί σε μεγάλο βαθμό, ήτοι σε ποσοστό 85 %. Συνεπώς, εκ των πραγμάτων δεν ήταν πλέον δυνατή η συμμόρφωση προς την αιτιολογημένη γνώμη.

18 Συναφώς, είναι αληθές ότι, στον τομέα της συνάψεως δημοσίων συμβάσεων, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η προσφυγή λόγω παραβάσεως είναι απαράδεκτη αν, κατά την ημερομηνία λήξεως της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η επίδικη σύμβαση είχε ήδη εξαντλήσει όλα τα αποτελέσματά της (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 31ης Μαρτίου 1992, C-362/90, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1992, σ. I-2353, σκέψεις 11 και 13).

19 Όμως, στην υπό κρίση περίπτωση, κατά την ημερομηνία λήξεως της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η επίδικη σύμβαση την οποία συνήψε η ΔΕΗ με την κοινοπραξία Koch/ΜΕΤΚΑ βρισκόταν στο στάδιο της εκτελέσεως, καθόσον είχε περατωθεί μόνον το 85 % των εργασιών. Συνεπώς, η εν λόγω σύμβαση δεν είχε εξαντλήσει όλα τα αποτελέσματά της.

Επί του ασαφούς χαρακτήρα της αιτιολογημένης γνώμης

20 Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, εφόσον η Επιτροπή δεν εξειδίκευσε με την αιτιολογημένη γνώμη τα μέτρα που έπρεπε να λάβει η καθής προκειμένου να συμμορφωθεί προς αυτή, η εν λόγω γνώμη ήταν υπερβολικά ασαφής.

21 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η αιτιολογημένη γνώμη πρέπει μεν να εκθέτει κατά τρόπο συνεπή και λεπτομερή τους λόγους που οδήγησαν την Επιτροπή να σχηματίσει την πεποίθηση ότι το κράτος μέλος παρέβη κάποια από τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΚ, η Επιτροπή, ωστόσο, δεν έχει την

υποχρέωση να υποδείξει, με τη γνώμη αυτή, τα μέτρα που θα επέτρεπαν την εξάλειψη της προσαπτομένης στο κράτος παραβάσεως (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1991, C-247/89, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 1991, σ. I-3659, σκέψη 22, και της 28ης Οκτωβρίου 1999, C-328/96, Επιτροπή κατά Αυστρίας, Συλλογή 1999, σ. I-7479, σκέψη 39).

22 Πράγματι, ο σκοπός της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας έγκειται στον προσδιορισμό του αντικειμένου της προσφυγής λόγω παραβάσεως, ώστε να παρασχεθεί στο εν λόγω κράτος μέλος η δυνατότητα να συμμορφωθεί προς τις εκ του κοινοτικού δικαίου υποχρεώσεις του και να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προμνησθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 34, και της 5ης Νοεμβρίου 2002, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψεις 46 και 47).

23 Κατά συνέπεια, μόνον όταν προτίθεται να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως με αντικείμενο την παράλειψη της θεσπίσεως των μέτρων που θα καθιστούσαν δυνατή την εξάλειψη της προσαπτομένης στο κράτος μέλος παραβάσεως οφείλει η Επιτροπή να εξειδικεύσει τα μέτρα αυτά με την αιτιολογημένη γνώμη (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προμνησθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 39).

24 Όμως, στην υπό κρίση περίπτωση, το αντικείμενο της προσφυγής περιορίζεται στην αναγνώριση παραβάσεως λόγω της αναθέσεως της επίδικης συμβάσεως χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού. Η προσφυγή δεν αποσκοπεί, συνεπώς, στην αναγνώριση περαιτέρω παραβάσεως, στηριζομένης στην παράλειψη λήψεως των μέτρων που θα καθιστούσαν δυνατή την εξάλειψη της πρώτης παραβάσεως.

Επί της καταχρήσεως διαδικασίας

25 Η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η Επιτροπή, αντί να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως, έπρεπε να παρέμβει ευθέως και να διατάξει την αναστολή της

αναθέσεως της επίδικης συμβάσεως δυνάμει του άρθρου 3 της οδηγίας 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων (ΕΕ L 395, σ. 33).

26 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όσον αφορά τον τομέα της ενέργειας, δεν έχει εφαρμογή η οδηγία 89/665, αλλά η οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (ΕΕ L 76, σ. 14).

27 Έστω και αν υποτεθεί ότι η Ελληνική Κυβέρνηση αναφέρεται στο άρθρο 8 της οδηγίας 92/13, το οποίο προβλέπει διαδικασία ουσιαστικά όμοια με εκείνη που προβλέπεται στο άρθρο 3 της οδηγίας 89/665, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, ακόμα και αν ήταν προτιμότερο να κάνει η Επιτροπή χρήση της διαδικασίας ευθείας παρεμβάσεως την οποία καθιερώνουν οι εν λόγω οδηγίες, η διαδικασία αυτή αποτελεί προληπτικό μέτρο το οποίο δεν μπορεί ούτε να παρεκκλίνει από τις εκ του άρθρου 226 ΕΚ αρμοδιότητες της Επιτροπής ούτε να τις υποκαταστήσει (βλ., στο πλαίσιο της οδηγίας 89/665, αποφάσεις της 24ης Ιανουαρίου 1995, C-359/93, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 1995, σ. I-157, σκέψη 13, της 4ης Μαΐου 1995, C-79/94, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1995, σ. I-1071, σκέψη 11, της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-353/96, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 1998, σ. I-8565, σκέψη 22, και προμνησθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 57). Συνεπώς, το ότι η Επιτροπή έκανε ή δεν έκανε χρήση της εν λόγω διαδικασίας δεν ασκεί επιρροή επί της εκτιμήσεως του παραδεκτού προσφυγής λόγω παραβάσεως.

28 Πράγματι, η Επιτροπή είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίσει αν είναι σκόπιμο να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προμνησθείσες αποφάσεις της 11ης Αυγούστου 1995, Επιτροπή κατά

Γερμανίας, σκέψη 22, και της 5ης Νοεμβρίου 2002, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 38). Η επιλογή μεταξύ των δύο διαδικασιών εμπίπτει στη διακριτική ευχέρειά της.

29 Από τις προεκτεθείσες σκέψεις προκύπτει ότι οι ενστάσεις απαραδέκτου είναι απορριπτέες.

Επί της ουσίας

30 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Επιτροπή προβάλλει μία μοναδική αιτίαση αντλούμενη, κατ' ουσίαν, από την παράβαση του άρθρου 15 της οδηγίας 93/38, σε συνδυασμό με τα άρθρα 20, παράγραφος 1, και 21 της ίδιας οδηγίας, και συνιστάμενη στο ότι η ΔΕΗ ανέθεσε την επίδικη σύμβαση χωρίς προηγουμένως να δημοσιεύσει προκήρυξη διαγωνισμού στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

31 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι η επίδικη σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15 της οδηγίας 93/38 και, συνεπώς, έπρεπε καταρχήν να συναφθεί σύμφωνα με τους τίτλους III έως V της οδηγίας αυτής, οι οποίοι προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τη διενέργεια διαγωνισμού με τη δημοσίευση σχετικής προκηρύξεως στην εν λόγω Επίσημη Εφημερίδα.

32 Η κυβέρνηση αυτή υποστηρίζει, ωστόσο, ότι, δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 2, στοιχεία γ' και δ', της οδηγίας 93/38, η επίδικη σύμβαση μπορούσε, κατ' εξαίρεση, να ανατεθεί χωρίς δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού. Κατά την εν λόγω κυβέρνηση, αφενός, μόνον η κοινοπραξία Koch/ΜΕΤΚΑ ήταν σε θέση να

εκτελέσει τα επίδικα έργα λαμβανομένων υπόψη της ιδιομορφίας του προς μεταφορά προϊόντος και του υπεδάφους της τοποθεσίας καθώς και της ανάγκης συνδέσεως των ταινιοδρόμων με το ήδη υπάρχον σύστημα. Αφετέρου, υπήρχε επείγουσα ανάγκη εκτελέσεως των έργων λόγω των προθεσμιών που είχε τάξει το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

33 Συναφώς, πρέπει, προκαταρκτικώς, να υπομνησθεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 20, παράγραφος 2, στοιχεία γ' και δ', της οδηγίας 93/38, ως παρεκκλίνουσες από τους κανόνες περί των διαδικασιών αναθέσεως των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς. Εξάλλου, το βάρος αποδείξεως φέρει ο προτιθέμενος να κάνει χρήση των διατάξεων αυτών (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, στο πλαίσιο των οδηγιών 71/305 και 93/37, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, 199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, και της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2004, σ. I-8121, σκέψη 19).

34 Όσον αφορά, πρώτον, το άρθρο 20, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 93/38, από τη νομολογία προκύπτει ότι η εφαρμογή της διατάξεως αυτής εξαρτάται από τη συνδρομή δύο σωρευτικώς εφαρμοζομένων προϋποθέσεων, ήτοι, αφενός, της προϋποθέσεως της τεχνικής ιδιομορφίας των έργων που αποτελούν το αντικείμενο της συμβάσεως και, αφετέρου, της προϋποθέσεως να καθιστά η τεχνική αυτή ιδιομορφία απολύτως αναγκαία την ανάθεση της εν λόγω συμβάσεως σε συγκεκριμένη επιχείρηση (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, στο πλαίσιο των οδηγιών 71/305 και 93/37, προμνησθείσες αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 24, και της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψεις 18, 20 και 21).

35 Όμως, στην υπό κρίση περίπτωση, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 40 έως 45 των προτάσεών του, ναι μεν τα επίδικα έργα παρουσιάζουν τεχνική ιδιομορφία υπό την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 93/38, επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν κατέδειξε με πειστικό τρόπο ότι μόνη η κοινοπραξία Koch/ΜΕΤΚΑ είχε τη δυνατότητα να τα εκτελέσει και ότι, κατά συνέπεια, ήταν απολύτως αναγκαία η ανάθεση της συμβάσεως σ' αυτήν.

36 Πράγματι, ούτε οι ιδιαίτερες ιδιότητες του προς μεταφορά προϊόντος, ούτε η σαθρότητα του υπεδάφους ούτε η ανάγκη συνδέσεως του συστήματος ταινιοδρόμων με το ήδη υπάρχον σύστημα αποδεικνύουν, άνευ άλλου τινός, ότι η εν λόγω κοινοπραξία ήταν ο μοναδικός εργολήπτης εντός της Κοινότητας ο οποίος διέθετε την απαραίτητη τεχνογνωσία για την εκτέλεση των εν λόγω έργων.

37 Κατά τα λοιπά, η ίδια η ΔΕΗ, εφόσον απευθύνθηκε και στην επιχείρηση Dosco, θεωρούσε ότι και μια άλλη επιχείρηση εκτός της κοινοπραξίας Koch/ΜΕΤΚΑ ήταν, καταρχήν, επίσης ικανή να εκτελέσει τα έργα αυτά.

38 Εξάλλου, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, προκειμένου για την εκτέλεση παρόμοιων έργων στην ίδια τοποθεσία, η ΔΕΗ είχε στο παρελθόν κινήσει διαδικασίες αναθέσεως συμβάσεως περιλαμβάνουσες δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού.

39 Επομένως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η εκτέλεση της επίδικης συμβάσεως, λόγω της τεχνικής ιδιομορφίας της, δεν μπορούσε να ανατεθεί παρά μόνο στην κοινοπραξία Koch/ΜΕΤΚΑ.

40 Όσον αφορά, δεύτερον, την παρέκκλιση την οποία προβλέπει το άρθρο 20, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 93/38, η νομολογία εξαρτά την εφαρμογή της από τη συνδρομή τριών σωρευτικών προϋποθέσεων, ήτοι της υπάρξεως απρόβλεπτου γεγονότος, της υπάρξεως κατεπείγουσας ανάγκης μη συμβιβαζόμενης με τις προθεσμίες που επιβάλλει η προκήρυξη διαγωνισμού και της υπάρξεως αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του απρόβλεπτου γεγονότος και της εξ αυτού ανακύψασας κατεπείγουσας ανάγκης (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, στο πλαίσιο της οδηγίας 71/305, αποφάσεις της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1993, σ. I-4655, σκέψη 12, και της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1996, σ. I-1949, σκέψη 14).

41 Όμως, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις αυτές.

42 Πράγματι, η ανάγκη εκτελέσεως των εν λόγω έργων εντός των προθεσμιών που έταξε η αρμόδια για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του σχεδίου αρχή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτο γεγονός.

43 Η εκ μέρους της αρχής που πρέπει να εγκρίνει το συγκεκριμένο σχέδιο ενδεχόμενη επιβολή προθεσμιών αποτελεί προβλέψιμο στοιχείο της διαδικασίας εγκρίσεως του εν λόγω σχεδίου (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, στο πλαίσιο της οδηγίας 71/305, προμνησθείσα απόφαση της 28ης Μαρτίου 1996, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 18).

44 Επιπλέον, όσον αφορά την επίδικη σύμβαση, η ΔΕΗ μπορούσε να κινήσει τη διαδικασία τής διά διαγωνισμού αναθέσεώς της ήδη κατά την έναρξη της διαδικασίας εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ήτοι τρία έτη περίπου πριν από τη λήξη των επιβληθεισών προθεσμιών.

45 Συνεπώς, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ούτε ότι κατεπείγουσα ανάγκη, οφειλόμενη σε απρόβλεπτα για τη ΔΕΗ γεγονότα, δεν επέτρεπε την τήρηση των προθεσμιών που απαιτούνται σε περίπτωση προκηρύξεως διαγωνισμού.

46 Κατόπιν όλων των προεκτεθεισών σκέψεων, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία, λόγω της εκ μέρους της ΔΕΗ αναθέσεως της συμβάσεως για την κατασκευή συστήματος ταινιοδρόμων στον ατμοηλεκτρικό σταθμό Μεγαλόπολης με διαδικασία διαπραγματεύσεως χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 93/38 και, ειδικότερα, από τα άρθρα 20, παράγραφος 1, και 21 της οδηγίας αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

47 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, η Ελληνική Δημοκρατία πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Η Ελληνική Δημοκρατία, λόγω της εκ μέρους της Δημόσιας Επιχειρήσεως Ηλεκτρισμού αναθέσεως της συμβάσεως για την κατασκευή συστήματος ταινιοδρόμων στον ατμοηλεκτρικό σταθμό Μεγαλόπολης με διαδικασία διαπραγματεύσεως χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 93/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, και, ειδικότερα, από τα άρθρα 20, παράγραφος 1, και 21 της οδηγίας αυτής.**

2) **Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)